

Nội dung bài viết

1. [Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 2: Canxi oxit](#)
  1. [Giải bài 1 trang 9 SGK Hóa 9](#)
  2. [Giải bài 2 trang 9 SGK Hóa 9](#)
  3. [Giải bài 3 trang 9 SGK Hóa 9](#)
  4. [Giải bài 4 trang 9 SGK Hóa 9](#)
2. [Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 2: Lưu huỳnh đioxit](#)
  1. [Giải bài 1 trang 11 SGK Hóa 9](#)
  2. [Giải bài 2 trang 11 SGK Hóa 9](#)
  3. [Giải bài 3 trang 11 SGK Hóa 9](#)
  4. [Giải bài 4 trang 11 SGK Hóa 9](#)
  5. [Giải bài 5 trang 11 SGK Hóa 9](#)
  6. [Giải bài 6 trang 11 SGK Hóa 9](#)
3. [Lý thuyết Hóa 9 Bài 2: Một số oxit quan trọng](#)

Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 2: Canxi oxit

Giải bài 1 trang 9 SGK Hóa 9

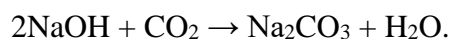
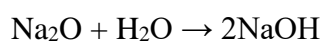
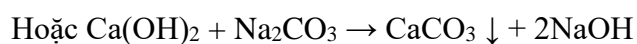
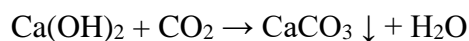
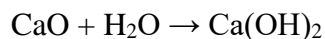
Bằng phương pháp hóa học nào có thể nhận biết được từng chất trong mỗi dãy chất sau:

- a) Hai chất rắn màu trắng là CaO và Na₂O.
- b) Hai chất khí không màu là CO₂ và O₂

Viết những phương trình phản ứng hóa học.

Lời giải:

a) Lấy một ít mỗi chất cho tác dụng với nước, sau đó đem lọc, nước lọc của các dung dịch này được thử bằng khí CO₂ hoặc dung dịch Na₂CO₃. Nếu có kết tủa trắng thì chất ban đầu là CaO, nếu không có kết tủa thì chất ban đầu là Na₂O. Phương trình phản ứng :

b) Sục hai chất khí không màu vào hai ống nghiệm chứa nước vôi Ca(OH)_2 trong. Ống nghiệm nào bị vẩn đục, thì khí ban đầu là CO_2 , khí còn lại là O_2 .

Giải bài 2 trang 9 SGK Hóa 9

Hãy nhận biết từng cặp chất trong mỗi nhóm chất sau bằng phương pháp hóa học:

a) CaO , CaCO_3

b) CaO , MgO

Viết các phương trình phản ứng hóa học.

Lời giải:

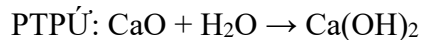
Nhận biết từng chất trong mỗi nhóm chất sau:

a) CaO và CaCO_3 .

Lấy mẫu thử từng chất cho từng mẫu thử vào nước khuấy đều.

Mẫu nào tác dụng mạnh với H_2O là CaO .

Mẫu còn lại không tan trong nước là CaCO_3 .

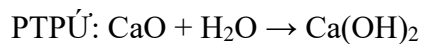

b) CaO và MgO .

Lấy mẫu thử từng chất và cho tác dụng với H_2O khuấy đều.

Mẫu nào phản ứng mạnh với H_2O là CaO .

Mẫu còn lại không tác dụng với H_2O là MgO .

Giải bài 3 trang 9 SGK Hóa 9

200ml dung dịch HCl có nồng độ 3,5mol/lit hòa tan vừa đủ 20g hỗn hợp CuO và Fe_2O_3 .

a) Viết các phương trình phản ứng hóa học.

b) Tính khối lượng của mỗi oxit bazơ có trong hỗn hợp ban đầu.

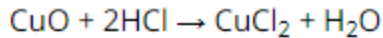
Lời giải:

$$V_{\text{HCl}} = 200\text{ml} = 0,2 \text{ lít}$$

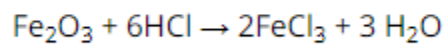
$$n_{\text{HCl}} = 3,5 \times 0,2 = 0,7 \text{ mol.}$$

Gọi x, y là số mol của CuO và Fe₂O₃.

a) Phương trình phản ứng hóa học :

$$x \quad 2x$$

$$y \quad 6y$$

b) Từ phương trình phản ứng trên ta có:

$$n_{\text{HCl}} (1) = 2.n_{\text{CuO}} = 2x \text{ mol}$$

$$n_{\text{HCl}} (2) = 6.n_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 6y \text{ mol}$$

$$\Rightarrow n_{\text{HCl}} = 2x + 6y = 0,7 \text{ mol} (*)$$

$$m_{\text{CuO}} = (64 + 16).x = 80x \text{ g}; m_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = (56.2 + 16.3).y = 160y \text{ g}$$

$$\text{Theo bài: } m_{\text{hỗn hợp}} = m_{\text{CuO}} + m_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 80x + 160y = 20\text{g}$$

$$\Rightarrow x + 2y = 0,25 \Rightarrow x = 0,25 - 2y (**)$$

$$\text{Thay } x \text{ vào } (*) \text{ ta được: } 2(0,25 - 2y) + 6y = 0,7$$

$$\Rightarrow 0,5 - 4y + 6y = 0,7 \Rightarrow 2y = 0,2 \Rightarrow y = 0,1 \text{ mol}$$

$$\text{Thay } y \text{ vào } (**) \text{ ta được: } x = 0,25 - 2.0,1 = 0,05 \text{ mol}$$

$$\Rightarrow m_{\text{CuO}} = 0,05 \times 80 = 4\text{g}$$

$$m_{\text{Fe}_2\text{O}_3} = 0,1 \times 160 = 16\text{g}$$

Giải bài 4 trang 9 SGK Hóa 9

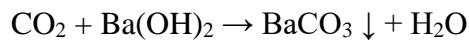
Biết 2,24 lit khí CO₂ (đktc) tác dụng vừa đủ với 200ml dung dịch Ba(OH)₂ sản phẩm sinh ra là BaCO₃ và H₂O.

- a) Viết phương trình phản ứng.
- b) Tính nồng độ mol của dung dịch Ba(OH)₂ đã dùng.
- c) Tính khối lượng chất kết tủa thu được.

Lời giải:

$$n_{\text{CO}_2} = \frac{V}{22,4} = \frac{2,24}{22,4} = 0,1 \text{ mol}$$

a) Phương trình phản ứng hóa học:

b) Dựa vào phương trình phản ứng trên ta nhận thấy:

$$n_{\text{Ba(OH)}_2} = n_{\text{CO}_2} = 0,1 \text{ mol}, V_{\text{Ba(OH)}_2} = 200 \text{ ml} = 0,2 \text{ lít}$$

$$\Rightarrow C_{\text{M(Ba(OH)}_2)} = \frac{n}{V} = \frac{0,1}{0,2} = 0,5 \text{ M}$$

c) Dựa vào phương trình phản ứng trên ta có:

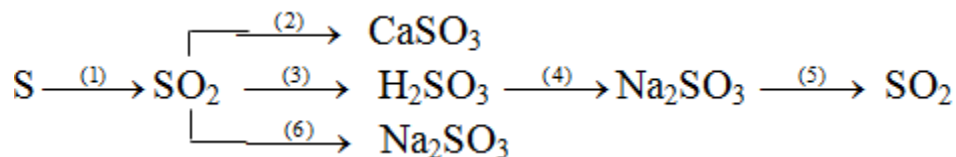
$$n_{\text{BaCO}_3} = n_{\text{CO}_2} = 0,1 \text{ mol.}$$

$$\Rightarrow m_{\text{BaCO}_3} = 0,1 \times 197 = 19,7 \text{ g.}$$

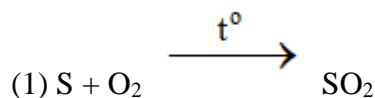
Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 2: Lưu huỳnh đioxit

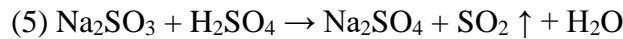
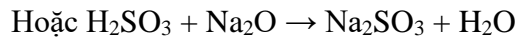
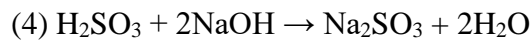
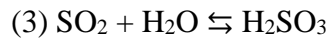
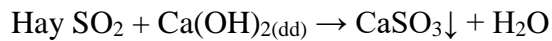
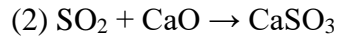
Giải bài 1 trang 11 SGK Hóa 9

Viết phương trình hóa học cho mỗi biến đổi sau:

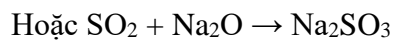
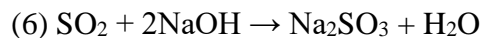
Lời giải:

Không nên dùng phản ứng:

$\text{Na}_2\text{SO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow 2\text{NaCl} + \text{SO}_2 \uparrow + \text{H}_2\text{O}$ vì HCl dễ bay hơi nên khí SO_2 thu được sẽ không tinh khiết.

Giải bài 2 trang 11 SGK Hóa 9

Hãy nhận biết từng chất trong mỗi nhóm chất sau bằng phương pháp hóa học:

a) Hai chất rắn màu trắng là CaO và P_2O_5 .

b) Hai chất khí không màu là SO_2 và O_2 .

Viết các phương trình hóa học.

Lời giải:

Nhận biết các chất sau:

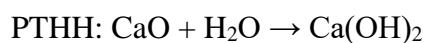
a) CaO và P_2O_5

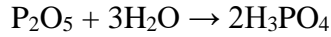
Lấy mẫu từng chất và cho vào nước thu được 2 dung dịch $\text{Ca}(\text{OH})_2$ và H_3PO_4

Dùng quỳ tím cho vào các mẫu này.

Mẫu nào làm quỳ tím hóa xanh là $\text{Ca}(\text{OH})_2 \rightarrow$ chất rắn ban đầu là: CaO.

Mẫu nào làm quỳ tím hóa đỏ là $\text{H}_3\text{PO}_4 \Rightarrow$ chất rắn ban đầu là P_2O_5

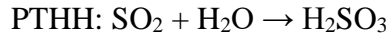

b) SO_2 và O_2 .

Lấy mẫu thử từng khí.

Lấy quỳ tím ẩm cho vào từng mẫu thử. Mẫu nào làm quỳ tím hóa đỏ là SO_2 , còn lại là O_2 .

Giải bài 3 trang 11 SGK Hóa 9

Có những khí ẩm (khí có lẫn hơi nước): cacbon đioxit, hiđro, oxi, lưu huỳnh đioxit. Khí nào có thể làm khô bằng canxi oxit? Giải thích.

Lời giải:

Điều kiện chất có thể làm khô được những chất khác:

+ Phải hút ẩm được.

+ Không tác dụng với chất được làm khô.

Ta thấy CaO có tính hút ẩm (hơi nước) tạo thành Ca(OH)_2 , đồng thời là một oxit bazơ (tác dụng với oxit axit). Do đó CaO chỉ dùng làm khô các khí ẩm là hiđro ẩm, oxi ẩm.

Giải bài 4 trang 11 SGK Hóa 9

Có những chất khí sau: CO_2 , H_2 , O_2 , SO_2 , N_2 . Hãy cho biết chất nào có tính chất sau:

a) Nặng hơn không khí.

b) Nhẹ hơn không khí.

c) Cháy được trong không khí.

d) Tác dụng với nước tạo thành dung dịch axit.

e) Làm đục nước vôi trong.

g) Đổi màu giấy quỳ tím ẩm thành đỏ.

Lời giải:

a) Những khí nặng hơn không khí: CO_2 , O_2 , SO_2 .

Vì $M_{\text{kk}} = 29 \text{ g/mol}$.

$$M_{\text{CO}_2} = 12 + 16.2 = 44 \text{ g/mol}$$

$$\Rightarrow d_{\text{CO}_2/\text{kk}} = \frac{M_{\text{CO}_2}}{M_{\text{kk}}} = \frac{44}{29} > 1$$

$\Rightarrow \text{CO}_2$ nặng hơn kk

Tương tự: $M_{\text{O}_2} = 16.2 = 32 \text{ g/mol}$, $M_{\text{SO}_2} = 32 + 16.2 = 64 \text{ g/mol}$

b) Những khí nhẹ hơn không khí: H_2 , N_2 .

$$M_{\text{kk}} = 29 \text{ g/mol.}$$

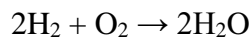
$$M_{\text{H}_2} = 1.2 = 2 \text{ g/mol}$$

$$\Rightarrow d_{\text{H}_2/\text{kk}} = \frac{M_{\text{H}_2}}{M_{\text{kk}}} = \frac{2}{29} < 1$$

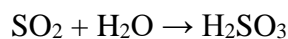
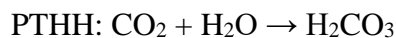
$\Rightarrow \text{H}_2$ nhẹ hơn kk

Tương tự: $M_{\text{N}_2} = 14.2 = 28 \text{ g/mol}$

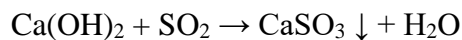
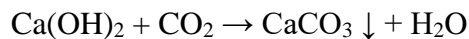
c) Những khí cháy được trong không khí: H_2 .

d) Những khí tác dụng với nước tạo thành dung dịch axit: CO_2 , SO_2 .

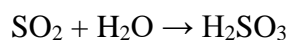
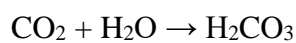

e) Những khí làm đục nước vôi trong: CO_2 , SO_2 .

g) Những khí làm đổi màu quỳ tím ẩm thành đỏ: CO_2 , SO_2 .

Quỳ tím ẩm $\Rightarrow$ xảy ra phản ứng với nước tạo axit làm quỳ tím chuyển đỏ

Giải bài 5 trang 11 SGK Hóa 9

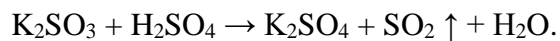
Khí lưu huỳnh đioxit được tạo thành từ cặp chất nào sau đây:

- a) K_2SO_3 và H_2SO_4 .
- b) K_2SO_4 và HCl .
- c) Na_2SO_3 và $NaOH$.
- d) Na_2SO_4 và $CuCl_2$.
- e) Na_2SO_3 và $NaCl$.

Lời giải:

Khí SO_2 được tạo thành từ cặp chất: a

Phương trình hóa học minh họa:

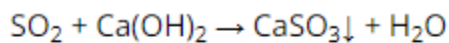
Giải bài 6 trang 11 SGK Hóa 9

Dẫn 112ml khí SO_2 (đktc) đi qua 700ml dung dịch $Ca(OH)_2$ có nồng độ 0,01 M, sản phẩm là muối canxi sunfit.

- a) Viết phương trình phản ứng hóa học.
- b) Tính khối lượng các chất sau phản ứng.

Lời giải:

a) PTHH:

1 mol   1 mol   1 mol   1 mol

b) $V_{SO_2} = 112\text{ml} = 0,112\text{ l}$; $V_{Ca(OH)_2} = 700\text{ml} = 0,7\text{ l}$

$$n_{SO_2} = \frac{V}{22,4} = \frac{0,112}{22,4} = 0,005(\text{mol})$$

$$n_{Ca(OH)_2} = C_M \cdot V = 0,01 \cdot 0,7 = 0,007 (\text{mol})$$

$$\text{Tỉ lệ: } \frac{0,005}{1} < \frac{0,007}{1}$$

Vậy SO₂ hết Ca(OH)₂ dư

Các chất sau phản ứng: Ca(OH)₂ và CaSO₃

Theo pt $n_{\text{Ca(OH)}_2} = n_{\text{SO}_2} = 0,005 \text{ mol}$

$$\Rightarrow n_{\text{Ca(OH)}_2 \text{ dư}} = 0,007 - 0,005 = 0,002 \text{ (mol)}$$

$$m_{\text{Ca(OH)}_2 \text{ dư}} = n \cdot M = 0,002 \times 74 = 0,148 \text{ (g)}$$

$$n_{\text{CaSO}_3} = n_{\text{SO}_2} = 0,005 \text{ mol} \rightarrow m_{\text{CaSO}_3} = n \cdot M = 0,005 \times 120 = 0,6 \text{ (g)}$$

Lý thuyết Hóa 9 Bài 2: Một số oxit quan trọng

I. CANXI OXIT

- Công thức hóa học là CaO, tên thông thường là *vôi sống*, là chất rắn, màu trắng.

1. Tính chất hóa học

CaO có đầy đủ tính chất hóa học của oxit bazơ.

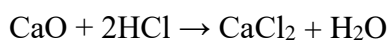
Phản ứng của CaO với nước gọi là phản ứng tôi vôi, phản ứng này tỏa nhiều nhiệt.

Chất Ca(OH)₂ tạo thành gọi là vôi tôi, là chất rắn màu trắng, ít tan trong nước, phần tan tạo thành dung dịch bazơ còn gọi là nước vôi trong.

CaO có tính hút ẩm mạnh nên được dùng để làm khô nhiều chất.

b) Tác dụng với axit tạo thành muối và nước.

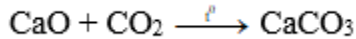
Ví dụ:

Nhờ tính chất này, CaO được dùng để khử chua đất trồng trọt, xử lý nước thải của nhiều nhà máy hóa chất, ...

c) Tác dụng với oxit axit tạo thành muối.

Ví dụ:

Vì vậy CaO sẽ giảm chất lượng nếu lưu giữ lâu ngày trong tự nhiên.

2. Ứng dụng của canxi oxit

CaO có những ứng dụng chủ yếu sau đây:

- Phần lớn canxi oxit được dùng trong công nghiệp luyện kim và làm nguyên liệu cho công nghiệp hóa học.
- Ngoài ra, canxi oxit còn được dùng để khử chua đất trồng trọt, xử lí nước thải công nghiệp, sát trùng, diệt nấm, khử độc môi trường,...
- Canxi oxit có tính hút ẩm mạnh nên được dùng để làm khô nhiều chất.

3. Sản xuất canxi oxit trong công nghiệp

Nguyên liệu để sản xuất canxi oxit là đá vôi (chứa CaCO_3). Chất đốt là than đá, củi, dầu, khí tự nhiên,...

Các phản ứng hóa học xảy ra khi nung đá vôi:

- Than cháy sinh ra khí CO_2 và tỏa nhiều nhiệt: $\text{C} + \text{O}_2 \xrightarrow{t} \text{CO}_2$

- Nhiệt sinh ra phân hủy đá vôi ở khoảng trên 900°C : $\text{CaCO}_3 \xrightarrow{t} \text{CaO} + \text{CO}_2$

II. LƯU HUỖNH ĐIOXIT

- Công thức hóa học là SO_2 , tên gọi khác là khí sunfuro.

1. Tính chất vật lí

Lưu huỳnh đioxit là chất khí không màu, mùi hắc, độc (gây ho, viêm đường hô hấp...), nặng hơn không khí.

2. Tính chất hóa học

Lưu huỳnh đioxit có đầy đủ tính chất hóa học của oxit axit.

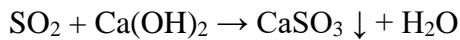
a) Tác dụng với nước tạo thành dung dịch axit:

SO_2 là chất gây ô nhiễm không khí, là một trong các nguyên nhân gây ra mưa axit.

b) Tác dụng với dung dịch bazơ tạo thành muối và nước:

Ví dụ:

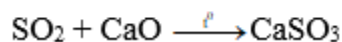
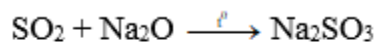
Khi SO_2 dư sẽ tiếp tục có phản ứng sau:

Như vậy khi cho SO_2 tác dụng với dung dịch bazơ tùy theo tỉ lệ về số mol mà sản phẩm thu được là muối trung hòa, muối axit hoặc hỗn hợp cả hai muối.

c) Tác dụng với oxit bazơ (tan) tạo thành muối:

Ví dụ:

3. Ứng dụng của lưu huỳnh đioxit

- Phần lớn SO_2 dùng để sản xuất axit sunfuric (H_2SO_4).

- Ngoài ra, SO_2 còn dùng để làm chất tẩy trắng bột gỗ trong công nghiệp giấy, dùng làm chất diệt nấm mốc,...

4. Điều chế lưu huỳnh đioxit

a) Trong phòng thí nghiệm: Cho muối sunfit tác dụng với axit mạnh như HCl, H_2SO_4 .

Ví dụ:

Khí SO_2 được thu bằng phương pháp đẩy không khí.

b) Trong công nghiệp: Đốt lưu huỳnh hoặc quặng pirit sắt (FeS_2) trong không khí.

Ví dụ:

